

Opgave 2 – Het leefgebied van de Sami

Bij deze opgave horen de bronnen 3 tot en met 6.

Gebruik bron 3.

Door weidegronden voor verschillende seizoenen aan de Sami toe te kennen, wordt rekening gehouden met hun traditionele levenswijze.

- Vraag 5 **Geef nog een andere aanwijzing uit bron 3 waaruit blijkt dat bij het toekennen van weidegronden rekening gehouden is met de traditionele levenswijze van de Sami.** (1 punt)

Gebruik de bronnen 3 en 4 en het kaartenkatern.

Bij het toekennen van graasrechten aan de Sami is rekening gehouden met het klimaat.

- Vraag 6 **Toon met een klimaatfactor aan waarom bij het toekennen van de graasrechten onderscheid tussen zomer- en winterweidegronden gemaakt is.** (2 punten)

Gebruik de bronnen 3 en 4.

Toerisme is tegenwoordig de belangrijkste bron van inkomsten voor de Sami. De toendra is in de zomer gevoeliger voor landdegradatie dan in de winter.

- Vraag 7 **Leg vanuit de dimensie natuur uit waardoor de toendra juist in de zomer gevoelig is voor landdegradatie.**
Je uitleg moet een oorzaak-gevolgrelatie bevatten. (2 punten)

De ijzererts mijn bij Kiruna ligt in het leefgebied van de Sami. Tot 1965 werd het ijzererts bij Kiruna gewonnen in open mijnen. Het ijzererts lag toen aan het aardoppervlak (zie bron 5).

- Vraag 8 **Geef aan**
- **door welk proces in de gesteentecyclus het ijzererts bij Kiruna ontstaan is;** (1 punt)
 - **door welke combinatie van een endogeen en een exogeen proces het ijzererts aan het aardoppervlak is komen te liggen.** (1 punt)

Gebruik bron 5 en het kaartenkatern.

Om de export van ijzererts het hele jaar mogelijk te maken, is de ijzerertsmin van Kiruna niet alleen verbonden met de haven van Luleå, maar ook met de havenstad Narvik in Noorwegen.

- Vraag **9** **Leg vanuit de dimensie natuur uit waardoor het vanuit Noorse havensteden wel mogelijk is om het hele jaar ijzererts te transporteren.**
Je uitleg moet een oorzaak-gevolgrelatie bevatten. (2 punten)

Gebruik bron 6.

Uit de aanwezigheid van zeldzame aardmetalen kun je afleiden dat Lapland ooit een ander klimaat gehad heeft.

- Vraag **10** **Toon met bron 6 in twee stappen aan dat Lapland ooit een ander klimaat gehad heeft. (2 punten)**

Gebruik het kaartenkatern.

Op het schaalniveau van Europa heeft Lapland kenmerken die typerend zijn voor afgelegen perifere gebieden en kenmerken die typerend zijn voor centrumgebieden. Het hoge bruto regionale product van Lapland is bijvoorbeeld een kenmerk dat past bij centrumgebieden.

- Vraag **11** **Geef van Lapland**
- **nog een ander economisch kenmerk dat past bij centrumgebieden;**
(1 punt)
 - **een demografisch kenmerk dat past bij afgelegen perifere gebieden.**
(1 punt)

Gebruik de bronnen 3 tot en met 6.

- Vraag **12** **Toon met de bronnen aan dat in Lapland een concurrentiestrijd om de ruimte plaatsvindt.**

Ga in je antwoord in op

- **verschillende actoren;** (1 punt)
- **hun belangen vanuit verschillende dimensies;** (1 punt)
- **verschillende schaalniveaus.** (1 punt)